MT-besluit gemeente Aalten

Zaakkenmerk/Onderwerp	Z/23/139383/Beleidsplan: Licht in openbare ruimte
Verantwoordelijk organisatieonderdeel	A6 Team Openbare Ruimte
Zaakkenmerk/Documentkenmerk	Z/23/139383/D-477483
Vertrouwelijkheid	Openbaar

Toelichting voorstel

Samenvatting

Portefeuillehouder: H.J. Groters

Voor u ligt ter instemming het nieuw beleidsplan openbare verlichting. De basis van het oude beleid is goed, maar de ontwikkelingen die een rol spelen bij het afwegingskader zijn dusdanig dat het huidige beleidsplan op delen aangepast is. Verschillende ontwikkelingen spelen hierbij een rol, zoals de enorme opkomst van led, markering en reflectie, maar ook duurzaamheid, circulariteit en de kwetsbare flora en fauna spelen een steeds grotere rol. Daarnaast hebben ook niet-gemeentelijke lichtbronnen een groot effect op de openbare ruimte. Denk aan verlichting van reclame, bedrijven, bezienswaardigheden, sportvelden en dergelijke. Daarom wordt gekozen voor een beleidsplan licht in de openbare ruimte in plaats van alleen over openbare verlichting.

Voorgestelde beslispunten

De beslispunten zijn:
1. In te stemmen met beleidsplan ‘Licht in de gemeente Aalten’ en het plan ter instemming aan de raad voorleggen
2. In te stemmen met het beheerplan openbare verlichting waarin is opgenomen:
3. Krediet in 4 jaar beschikbaar stellen voor vervanging openbare verlichting in led ter hoogte van €1,4 miljoen, waarvan met een extra jaarlijkse kapitaallast van € 75.000.
4. Krediet in 4 jaar beschikbaar stellen voor vervanging van technisch afgeschreven masten openbare verlichting ter hoogte van €440.000, met een extra jaarlijkse kapitaallast van € 18.000.
5. Jaarlijks over een periode van 8 jaar een bedrag van € 72.500 beschikbaar stellen totaal €580.000 om verlichting te verminderen
6. De lasten dekken uit bestaande budget openbare verlichting.

Besluit

Akkoord met wijzigingen.

Inleiding

Het beleidsplan openbare verlichting van de gemeente Aalten is aan vervanging toe. Niet alleen vanwege technische ontwikkelingen die een rol spelen maar ook is het afwegingskader veranderd. Denk bij ontwikkelingen aan ledverlichting, markering en reflectie, maar ook aan licht op maat. Daarbij hebben we ook steeds meer aandacht voor bijvoorbeeld lichtvervuiling in relatie tot de natuur.
Niet alleen de openbare verlichting bepaalt het beeld buiten op straat, maar alle lichtbronnen, zoals verlichting vanuit bedrijven, van reclame, van monumenten en etalages. Deze lichtbronnen zijn vaak niet van de gemeente, maar bepalen wel het beeld buiten op straat. We willen graag het gesprek aan gaan met de eigenaar van die lichtbron, wanneer de situatie daar aanleiding toe geeft. Het beleid dat voor u ligt is dan ook de visie voor alle lichtbronnen in de openbare ruimte.
Duurzaamheid heeft een prominente plek gekregen in het coalitieakkoord. Met dit nieuwe

beleidsplan sluiten we hierop aan.

Onze visie is:
“Gemeente Aalten houdt het belang van een sfeervolle en leefbare openbare ruimte goed in het oog. De gemeente is zuinig op de bloeiende flora en fauna. We maken keuzes waar we wel of niet verlichten. Verlichting passen we alleen toe wanneer er voor de verkeersveiligheid geen ander alternatief is. Of in bepaalde gebieden als het gewenst is voor de sfeer en leefbaarheid. De verlichting brandt alleen op die momenten dat het nodig is. We hebben licht op maat. Zo is de hinder minimaal en dragen we bij aan een duurzamere samenleving”.

Om aan te sluiten bij onze duurzaamheidsambitie is gekozen voor een digitaal beleidsplan. Met foto’s tonen we aan wat de voorstellen inhouden.
Dit plan is tijdelijk te vinden via https://aalten.beeldendbeleid.nl/ en na instemming raad op de gemeentelijke website http://www.aalten.nl/wonen-en-leven/openbare-verlichting

Met dit plan leveren we een bijdrage aan een groot aantal van de Global Goals. Namelijk aan nummer 3, 7, 11 en 13. Door bewuster te kijken naar licht kunnen we energie besparen, het milieu ontzien, bijdragen aan een betere gezondheid voor onze inwoners, stimuleren we technologieën die daaraan bij kunnen dragen en houden we alles betaalbaar.

Argumenten

Nieuwe ontwikkelingen bieden nieuwe inzichten en mogelijkheden.
Duurzaamheid, milieu, energie en leefbaarheid zijn grote thema’s. Dit beleidsplan levert daar een belangrijke bijdrage aan door:
-‘Niet verlichten tenzij’ als uitgangspunt te nemen. We kijken eerst naar alternatieven en alleen als het niet anders kan en er licht nodig is, dan plaatsen we verlichting. Deze brandt alleen op die momenten dat het nodig is.
-Verlichting altijd te dimmen. Door te dimmen besparen we energie, gaat de led lamp langer mee en is er eventueel minder lichthinder. Gedimde verlichting valt vaak niet op, omdat alles nog steeds zichtbaar is.
-Detectiesystemen te plaatsen in die situaties waar op wisselende tijden een wisselend aantal gebruikers is of waar eigenlijk geen verlichting past maar licht wel gewenst is in verband met sociale veiligheid. Het is een systeem waarmee het licht aan gaat (of feller gaat branden) als iemand gebruik maakt van een locatie.

Met het vaststellen van het beleidsplan kunnen we voldoen aan de doelstellingen zoals die opgelegd zijn, dan wel door de gemeente zelf zijn vastgesteld.
Denk hierbij aan het landelijke klimaatakkoord, dat voorschrijft dat we in 2030 50% minder energie mogen verbruiken voor de openbare verlichting. Maar ook kunnen we door bewuster te verlichten bijdragen aan de doelstellingen uit de Regionale Energie Strategie (RES) en onze Lokale Energie Strategie (LAS).
Ook leveren we zo een bijdrage aan de Global Goals.

Verledden
Door het verledden wordt er minder energie verbruikt en zijn er minder storingen. Hierdoor kunnen de onderhoudskosten voor de armaturen afnemen met gemiddeld 25%.

Verminderen
Door het verminderen van het areaal wordt een structurele besparing gerealiseerd. De totale besparing is afhankelijk van de aantallen die verminderd worden. Het verwijderen van verlichting vraagt een eenmalige investering die gedekt worden uit bestaande budgetten. Deze kosten bestaat uit het afsluiten en het verwijderen van de mast en kabel. Het saneren van verlichting wordt verdeeld over een aantal jaren. We verwachten dat een circa 10-15% reductie mogelijk is aan het einde van de looptijd. De klassieke masten blijven klassieke masten waarbij wel bekeken kan worden hoeveel er nodig zijn.
Middels participatie zal aan het einde van de beleidsperiode pas duidelijk zijn wat er

werkelijk gerealiseerd is. Met een ingeschatte vermindering van 10-15% zou dit een vraag naar eenmalige middelen inhouden van €580.000 verdeeld over de komende 8 jaar. Het verwijderen van verlichting levert een structurele besparing op. Er is geen energieverbruik, geen onderhoud en geen vervanging nodig. Welke verlichting verwijderd kan worden, wordt middels participatie bepaald.

Algemeen
Net als in de omliggende gemeenten, wordt al veel jaren gekozen voor duurzame en energiezuinige verlichting en oplossingen. Per situatie wordt bekeken wat de beste oplossing is, passend in de omgeving en binnen het beschikbare budget. We kijken naar duurzaamheid en energiebesparing. De gemeente is volger van nieuwe technieken, maar heeft niet de ambitie om koploper te zijn. Streven is om uniformiteit in de openbare verlichting te krijgen om de beheerkosten zo laag mogelijk te houden. Conventionele lampen zijn vanaf 2023 niet langer te verkrijgen. Daarom dienen we de verlichting versneld te vervangen.

Kanttekeningen

Vermindering van licht kan weerstand oproepen.
Bij de keuze wel/geen verlichting toepassen speelt emotie vaak een grote rol. Inwoners kunnen tegen het saneren van verlichting zijn en de gemeente benaderen om 'hun' verlichting te laten staan. Door ons beleid goed uit te leggen en te overleggen met de bewoners willen we tot zo gedragen mogelijke oplossingen komen.
Financiën dekking
De extra lasten kunnen worden gedekt door de lagere energie en onderhoudslasten die hier het gevolg van zijn.
Ook wordt de ruimte ingezet van structurele bijstelling in het najaar van 2022, budget is bijgesteld in verband met de snel stijgende energieprijzen en vooruitlopend op de actualisatie van het beleid op de openbare verlichting.

Handeling	Kosten/ investering	Jaarlijkse lasten	Dekking	Mogelijke besparing	Termijn terugverdienen
Vervanging in led	€1,8 miljoen (€ 400.000 zit in bestaande krediet)	€ 75.000	Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten onderhoud en energie)	€32.000 op energie jaarlijks	Direct na vervanging
Vervanging oude masten (achterstand)	€440.000	€ 18.000	Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten, onderhoud en energie)	n.v.t.	n.v.t.
Verwijderen verlichting (inschatting 15%)	€580.000	€ 72.500	Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten en energie)	€40.000 onderhoudskosten jaarlijks €30.000 energie jaarlijks € 4.000 netwerkkosten jaarlijks	4 tot 8 jaar en daarna structurele besparing
Vervangingsplan komende 10 jaar	€607.500	€ 60.750	Reguliere onderhoudsbudget openbare verlichting	n.v.t.	n.v.t.

Overleg gevoerd met

Samen met de raad is een rondrit door gemeente gemaakt op 12 januari 2023. Daarbij zijn diverse locaties bezocht en besproken. Op basis daarvan is het beleid opgesteld.

	Ook is een interne workshop met alle aanpalende beleidsvelden gehouden om met elkaar te bespreken welke rol licht in het betreffende beleidsveld heeft en hoe het onderwerp meegenomen kan worden in de dagelijkse werkzaamheden en overlegstructuur. Team Openbare Ruimte: A. Nijhuis (overlegpunten: algemeen/voortgang plan) Team Informatiebeheer: E. Hillen (overlegpunten: financiën)
Vervolgstappen en planning	2 april 2024 beeldvormende raad 9 april 2024 oordeelvormende raad 22 april 2024 besluitvormende raad mei 2024 starten met uitvoering geven aan beleid en in beeld brengen welke locaties aanpassingen behoeven.
Participatie	Na de interne workshop is de raad uitgenodigd voor een rondrit door de gemeente. Dit heeft op 12 januari 2023 plaatsgevonden. We sluiten na vaststelling van het beleid aan bij bestaande overlegstructuren om het bewuster verlichten uit te leggen.
Communicatie	Na het vaststellen van het beleidsplan gaan we in beeld brengen waar we wat gaan doen. Dit gaan we communiceren met de betreffende dorpsraden en inwoners. Net als het traject bij de totstandkoming van het beleidsplan, gaan we de uitvoering zorgvuldig communiceren via de diverse media kanalen.